

Дослідження соціальної стратифікації в рамках Міжнародної програми соціальних досліджень

Відділ соціальних структур Інституту соціології НАН України репрезентує добірку статей, інспірованих фактом відносно нещодавнього (навесні 2008 року) приєднання з ініціативи фахівців Київського міжнародного інституту соціології (КМІС) та Інституту соціології вітчизняної соціологічної спільноти до Міжнародної програми соціальних досліджень (ISSP – International Social Survey Programme), що стартувала 1984 року. Щорічні опитування населення тепер уже 45 країн світу в рамках Програми здійснюють за періодично повторюваними тематиками (модулями), що їх затверджують на три роки вперед. У 2008 році був модуль “Релігія”, у 2009 – “Соціальна нерівність-IV”, тобто четверта хвиля реалізації модуля після опитувань 1987, 1992 і 1999 років. Попередні результати опубліковано в брошурі С.Бабенко “Соціальна нерівність в оцінках населення України (за результатами міжнародного дослідження ISSP 2009 року)”¹. Добірка містить чотири статті. У першій із них С.Оксамитна розвиває концептуальні уявлення про інституціональні механізми відтворення і генерування численних соціальних нерівностей. У другій О.Іващенко розглядає ситуацію щодо соціально-економічної нерівності, що складається в Україні. У третій статті О.Симончук аналізує специфіку класових нерівностей. Порівняльні дані за останнім опитуванням з’являться не раніше середини 2011 року, тому тут для ілюстрації залучено дані попередніх обстежень. У четвертій статті С.Макеєв, А.Патракова, А.Домаранська описують диференціацію і стратифікацію уявлень громадян України про нерівність.

Збирання первинної інформації, її введення і кодування окремих змінних виконане Київським міжнародним інститутом соціології під керівництвом професора НаУКМА В.Паніотто. Опитування 2012 респондентів, що репрезентують доросле населення країни віком від 18 років, проведене 12–22 червня 2009 року за випадковою вибіркою, методом прямого інтерв’ювання. Статистична похибка вибірки з імовірністю 0,95 і з урахуванням дизайн-ефекту не перевищує 3,3% для показників, близьких до 50%, 2,8% – для близьких до 25%, 2% – для близьких до 10%, 1,4% – для близьких до 5%.

Опитування, підготовку анкети, публікацію брошури здійснено за фінансової підтримки Міжнародного фонду “Відродження”, за інформаційної підтримки Інституту політики та організаційного сприяння Центру “Соціальні індикатори”.

Масиви даних за попередні роки доступні на сайті Програми (www.issp.org) після простої реєстрації. Результати досліджень за Програмою узагальнено у великій монографії, відсканованій на факультеті соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка і доступній в електронній формі: *The International Social Survey Programme, 1984–2009 : Charting the globe / Ed. by M.Haller, R.Jowell, T.W.Smith. — Routledge, Taylor & Francis Group, 2009.*

¹ Інститут соціології НАН України, Київський міжнародний інститут соціології, Інститут політики, Центр “Соціальні індикатори”. — Київ, 2009.